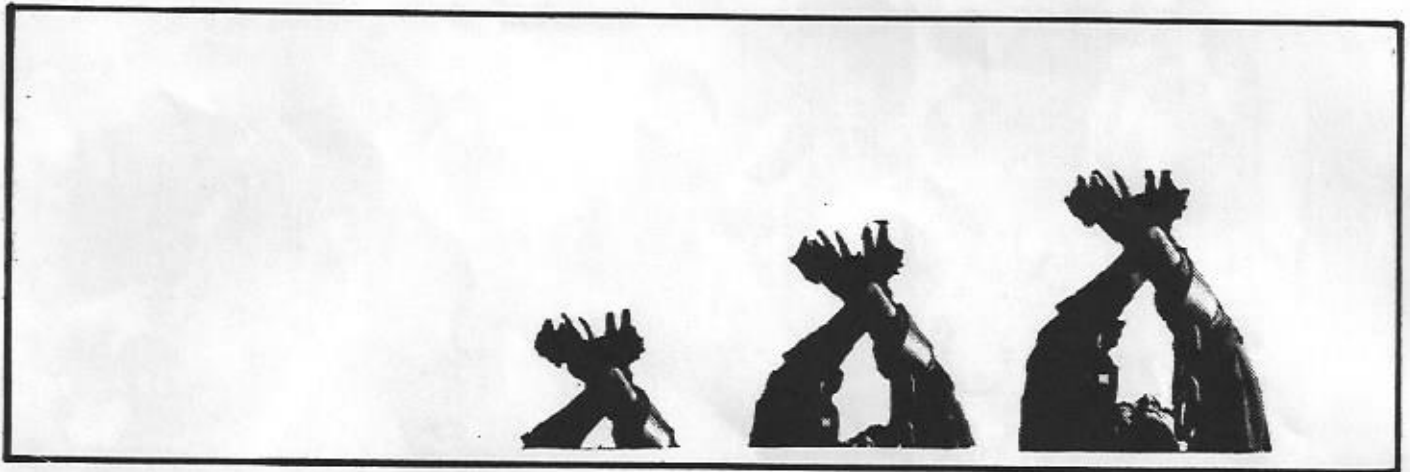

ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΖΗΤΗΜΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΜΑΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Λευκωσία
Ιούλιος 1980

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Μιλήσαμε καλιότερα για το σωρό τα προβλήματα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε καθημερινά μέσα στην Κυπριακή κοινωνία. Κι είχαμε πεί πως αυτά τα προβλήματα δεν είναι τυχαία. Είναι προβλήματα που παρόλες τις παραλλαγές τους η ρίζα τους βρίσκεται στη βάση μιας κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από την εκμετάλευση, την αδικία και την απανθρωπιά.

Και όλα αυτά τα προβλήματα που μας σκοτώνουν τη ζωή λίγο λίγο και δεν μας αφήνουν να ζήσουμε σαν άνθρωποι, εξακολουθούν να υπάρχουν. Και εμείς σαν γυναίκες είτε εργαζόμενες, είτε μαθήτριες, είτε μητέρες, είτε νοικοκυρές νιώθουμε την εκμετάλευση και την καταπίεση σε όλους τους τομείς της ζωής μας:

- Στις δουλειές που δεν μας δίνουν γιατί είμαστε γυναίκες,
- Στα χαμηλά μεροκάματα που μας δίνουν γιατί είμαστε γυναίκες,
- Στην προσωπική ελευθερία που μας στερούν γιατί είμαστε γυναίκες,
- Στις ευθύνες των παιδιών και του σπιτιού που μας φορτώνουν,
- Στους παιδοκομικούς σταθμούς που δεν υπάρχουν,
- Στην έλλειψη διευκολύνσεων
- Στην άγρια ψυχολογική βία του πειράγματος στο δρόμο,
- Στην άγρια εκμετάλευση μας σαν αντικειμένων στη διαφήμιση,
- Στην κοινωνική νοοτροπία για μας σαν κατώτερα όντα.

Μια ατέλειωτη σειρά από δυσκολίες και προβλήματα που μας τσακίζουν μέρα τη μέρα σε ένα βάρβαρο σύστημα που λέγεται καπιταλισμός. Όλα αυτά τα προβλήματα εξακολουθούν να υπάρχουν και εξακολουούμε να τα αντιμετωπίζουμε. Και θέλουμε να τα αντιμετωπίσουμε συλλογικά γιατί σαν κοινωνικά προβλήματα μόνο με τη συλλογική μας πάλη θα μπορέσουμε να τα αντιπαλέψουμε. Να τα αντιπαλέψουμε για να βελτιώσουμε τη ζωή μας σε αυτή την κοινωνία αλλά και για να συνεισφέρουμε στη γενικότερη πάλη για μια κοινωνική αλλαγή γιατί μόνο μια κοινωνία βασισμένη στην ισότητα θα μπορέσει να βάλει τις βάσεις για τη χειραφέτηση μας και γενικά των εργαζομένων και για πραγματικά ανθρώπινες σχέσεις.

ΟΜΑΔΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Η δουλειά αυτή όπως και οι δύο προηγούμενες προσούρες της Ομάδας Γυναικών, "Εμείς οι γυναίκες: ανισότητα στη δουλειά, καταπίεση στο σπίτι" και "Εμείς οι γυναίκες: οικονομική ανισότητα μέρος της κοινωνικής μας καταπίεσης" (η δεύτερη έγινε σε συνεργασία με την Προοδευτική Γυναικεία Κίνηση Λεμεσού), είναι μέρος της προσπάθειας μας για συσπείρωση και πάλη γύρω από τα γυναικεία προβλήματα. Με τις δυο προηγούμενες μας δουλειές καταφέραμε ναρθούμε σε επαφή με αρκετές γυναίκες αλλά και αντρες που βλέπουν τη μαζικότητα και τη συλλογικότητα αυτών των προβλημάτων και την ανάγκη πάλης για επίλυση τους. Ελπίζουμε πως και με αυτή την εκδοχή μας θα πετύχουμε ναρθούμε σε επαφή με περισσότερο κόσμο, με περισσότερες γυναίκες ειδικά εργαζόμενες για να μπορέσουμε να κάνουμε μια πιο συλλογική και αποτελεσματική δουλειά για αυτό το θέμα, δηλαδή το σωρό τα προβλήματα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε καθημερινά.

ΚΟΥΒΕΝΤΙΑΖΟΝΤΑΣ

ΕΜΕΙΣ ΠΟΥ ΠΑΙΡΝΟΥΜΕ ΤΑ ΛΙΓΟΤΕΡΑ

Αυτά που γράφω εδώ πέρα δεν πάχω μές στο μυαλό μου. Πάχω πιά πολύ μές στο πετσί μου γιατί τί τ'ά ζω μέρα τή μέρα. Όπως τ'ά ζείτε και σεις και όλες μας μέρα τή μέρα:

-Πού τελειώνουμε τό σχολείο και ψάχνουμε για δουλειά. Και δεν έχουμε άλλη επιλογή. Πρέπει

νά δουλέψουμε. Νά δουλέψουμε όχι γιατί δεν έχουμε τί νά κάνουμε αλλά γιατί αλλιώς πώς θά τ'ά βγάλουμε πέρα και πώς θά ζήσουμε;

Όμως στ' αλήθεια, τ'ά βγάζουμε πέρα ή ζούμε δουλεύοντας; Καθόλου σίγουρο δεν είναι ούτε αυτό. Και τί μας μένει λοιπόν;

Ένα βάζατο και ένα άγχος μέχρι νά βρούμε δουλειά. Δυσκόλο πράγμα τούτο δώ. Πρέπει νά ξέρουμε κι αυτό και κείνο και τό άλλο. Τ'ά ξέρουμε πιά πρέπει νάχουμε και πείρα. Σάμπως και ή πείρα έρχεται σάν χάρισμα με τή γέννηση μας και δεν πρέπει νά αρχίσουμε από κάπου για νά τήν αποκτήσουμε.

Άλλά δεν φτάνει ούτε αυτό. Πρέπει νάμιαστε και αραίες, ντυμένες, στολισμένες σάν χορστουγενιάτικα δέντρα! Άλλοιάς πιά δύσκολα τ'ά πράγματα.

Τ'ά θέλουν όλα και τίποτα δεν δίνουν. Μερωνάματα ψήχουλα. Ούτε για λεωφορεία και σάντουιτς δεν φτάνει, όχι για νά ζήσουμε σάν άνδραποι.

Αδελφή μου τό ξέρεις και σύ όπως και γώ. Σίληρά τ'ά πράγματα. Κτυπούμε τ'ά πλήκτρα τής γραφομηχανής, σπινάμε τό τηλεφωνο, γράφουμε αριθμούς, καθαρίζουμε γραφεία και σπίτια, καθαρίζουμε ασθενείς σέ κλινικές και νοσοκομεία, χαμογελάμε στους πελάτες.

Κουβέντες και πράξεις μηχανικές. Όπως στή μηχανή του εργοστασίου που κόβουμε και ράβουμε ρούχα και παπούτσια που δυσκολευόμαστε νά αγοράσουμε για τίς δικές μας ανάγκες γιατί τό μερονάματο είναι τόσο λίγο και οί τιμές τόσο ψηλές.

Κι ό εργοδότης νά τσεπώνει τόν κόπο και ιδρώτα μας σέ χρέμα και κέρδος. Και μήν τού ακούτε που λέει πώς δεν έχει λεηπά νά μ'ας δώσει αθήση. Τ'ά εργοστάσια, τ'ά μαγαζιά, τίς πολυκατοικίες πώς τάχει φτιάξει; και τί γίνεται με τ'ά κέρδη του που ολόνα κι αυξάνονται;

Και μήν τού ακούτε που λέει πώς δεν μ'ας δίνει μερονάματο πιά ψηλό γιατί σάν παντρευτούμε θά φύγουμε τάχτερες. Λές και τό μερονάματο μ'ας τό δίνει για όταν θά φύγουμε. Γι' αυτά που κάνουμε τώρα γιατί δεν μ'ας πληρώνει καλύτερα;

Κι σν παντρευτούμε πάλι εδώ δεν θάμιαστε δηλαδή; Έχουμε άλλη διέξοδος; Έδώ θάμιαστε. Και επειδή εδώ είμαστε και θάμιαστε και δουλεύουμε και θά δουλεύουμε θέλουμε νά μπορούμε νά ζούμε σάν άνδραποι κι όχι νά μ'ας κλέβουν τό ήμισυ και τή ζωή μας με χίλιες δώ δικτυολογίες και προσήματα.

Θέλουμε και ειδικεύουμε νά ζούμε σάν άνδραποι είτε είμαστε στο σπίτι είτε στο γραφείο και εργοστάσιο.

Και εμείς και τ'ά παιδιά μας κι' όλοι μας που ανήκουμε σ' αυτή τήν τάξη που λέγεται εργατική και που σήμερα παράγει τ'ά περισσότερα και παίρνει τ'ά λιγότερα.

ΠΩΣ ΝΑ ΨΑΡΕΥΕΤΕ ΤΟΥΡΙΣΤΡΙΕΣ

Ειδικά φέτος που προβλέπεται μεγάλη άφιξη τουριστριών θα έχετε την ευκαιρία να περάσετε ένα θέρμα καλοκαίρι αν διαθέσετε μόνο 11.250 μίλες για να πάρετε το βιβλίο «ΠΩΣ ΝΑ ΚΑΤΑΚΤΗΤΕ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ» και λίγο χρόνο για να το διαβάσετε προσεκτικά. Αν μελετήσετε αυτό το βιβλίο και δεν έχετε αποτέλεσμα, ο εκδότης δέχεται την επιστροφή του.

Παράσπαι στα περίπτερα και βιβλιοπωλεία. Σας αποστέλλεται και ταχυδρομικά όπου στείλετε την αξία του.

ΧΩΝΔΡΙΚΟΣ:
Τηλ. 68336, Λεμεσός
ALLEGROGRAPHIA INTERNATIONAL
P.O. BOX 1486
LIMASSOL — CYPRUS

ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΝΔΡΩΠΟΙ

ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΨΑΡΙΑ

Τό ψάρεμα και τό κυνήγι θεωρούνται χόμπι του "ισχυρού" φύλου κυρίως. Όμως φαίνεται ότι θύραμα δέν είναι πάντα τά ζώα, τά πτηνά και τά ψάρια, αλλά και οι γυναίκες. Κι' αν δούμε την διαφημίση πιά πάνω, σ' αυτή την περιπτώση είναι οι τουρίστριες γυναίκες. Λές και οι τουρίστριες είναι ψάρια.

Δέν ξέρουμε τό περιεχόμενο του βιβλίου, "πώς να κατακτάτε τις γυναίκες", αλλά υποφίασμάστε όμως τι θά γράφει. Μιά σειρά από "συνταγές" για να φαίνεται ο άντρας υφαιός και δυνατός αλλά ευγενικός και γλυκός μαζί, για να κατακτά τις γυναίκες που αυτός θέλει.

Και αρχίζει τότε τό "κυνηγητό". Πόσο όμως γελοιοποιούνται εδύ οι ανθρώπινες σχέσεις. Νά τρέχει κάποιος τον άλλο από πίσω και να τόν ενοχλεί διαρκώς για να κάνει κάποιου είδους "γνωριμία" μαζί του. Αλλά για ποιές πραγματικά ανθρώπινες σχέσεις μιλούμε την στιγμή που πρόκειται για ένα "θερμό" καλοκαίρι μόνο; Ίσως γι' αυτό προτιμούνται οι τουρίστριες, γιατί μετά φεύγουν για τόν τόπο τους.

Και φυσικά γι' αυτού του είδους τις "σχέσεις" αυτές είναι "ιδανικές". Πιο "απελευθερωμένες" και πιο "ευκολοσχέτιστες" και για λίγο χρονικό διάστημα που έχουν μπροστά τους, τό καλοκαίρι, πρέπει να γίνουν όλα, και στα γρήγορα κιόλας. Φυσικά δέν υπάρχει τίποτε που να κάνει τις "εφημερες" σχέσεις καλύτερες ή χειρότερες από τις μόνιμες σχέσεις.

Τό ζήτημα είναι πώς τις βλέπουμε, και πώς τις κάνουμε εμείς αυτές τις σχέσεις; Αν ο ένας βλέπει τον άλλο σαν ίσο προς ίσο και όχι με τους ρόλους, του "κατακτητή" από την μία, του "ψαριού" από την άλλη. Όχι τέτοιες, που ο ένας θα θεωρεί ότι "κατάφερε", ξεγέλασε εκμεταλλεύτηκε και ταπεινώσε τον άλλο.

Προτιμούν αυτές γιατί ακριβώς τις περιφρονούν κατά βάθος. Τούς αρέσει νάσαι αυτό, που δέν τους αρέσει στις κυπριες γυναίκες. Αλλά όσα αυτή η αντίληψη ταπεινώνει τις τουρίστριες άλλο τόσο ταπεινώνει τις "σοβαρές" ή "ηθικών αρχών" κύπριες, που κάποτε θα "αράξουν" σ' αυτές και θα απαιτήσουν παρθένια, σοβαρότητα μέχρι βλακείας και υπακοή.

Φυσικά αυτό δέν ισχύει για τους άντρες. Αυτοί πρέπει να έχουν τέτοιες "εμπειρίες". Μ' αυτό δέν λέμε ότι θέλουμε να αρχίσουμε και μεις τό "κυνηγητό". Βέλουμε όμως να έχουμε

τό δικαίωμα για κάποια ανθρωπινή σχέση χωρίς να μας υποχρεώσουν να μπορούμε, μόνο σε περίπτωση που θα παντρευτούμε κάποιον. Είμαστε πολύ σίγουρες ότι και οι τουρίστριες φίλες μας δέν θα δάδελαν να έχουν μια τέτοια εξευτελιστική "σχέση", εστω για ένα καλοκαίρι μόνο.

Ευχόμαστε οι άντρες να μόν τα καταφέρουν να "κατακτήσουν" φέτος τό καλοκαίρι τις τουρίστριες ούτε φυσικά και καμιά άλλη γυναίκα, με τόν τρόπο του "κυνηγητού" και να γυρίσουν όλοι τό βιβλίο "πώς να κατακτάτε τις γυναίκες" πίσω στον εκδότη.

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ

Κάθε ένα επάγγελμα που πολλές γυναίκες το ζηλεύουν. Καθημερινά δημοσιεύονται ένα σωρό τέτοιες αγγελίες που ζητούν έξυπνες, έμπειρες και προσιπνές "ευπροσίσιαστες" ιδιαίτερες. Καί οι ενδιαφερόμενες είναι πάρα πολλές. Στην Κύπρο καί γενικά σ' όλο τόν κόσμο θεωρείται ένα από τά πιο καλοπληρωμένα γυναικεία επγγήματα. Αλλά άν ήξεραν αυτές που τό διάλεγαν σάν επγγέμα τους, πόσο καταπιεστικό είναι στην πραγματικότητα ίσως καί νά μήν τό διάλεγαν.

Δέν μπορεί όμως καί νά πει κάποιος ότι αυτό είναι τό μόνο καταπιεστικό επγγέμα, καί ότι τά άλλα δέν είναι. Π.χ. σ' ένα εργοστάσιο κορείων, ή εργάτρια δέν μπορεί νά διακόψει τή δουλειά της γιά νά τηλεφωνήσει. Ο επιστάτης είναι εκεί γιά νά τήν προσέχει. Σ' ένα άλλο γραφείο πάλι δέν μπορεί μιά κοπέλλα νά διακόψει γιά νά κοπνίσει ένα τσιγάρο ή νά πει ένα καρτέ. Αλλά σ' αυτό ειδικά τό επγγέμα τής ιδιαίτερας συμβαίνουν άλλα πράγματα.

Είναι γεγονός ότι καλοπληρωμάστε σέ σύγκριση μέ τίς άλλες κοπέλλες γραφείου. Δουλεύουμε συήθως κοντά στους διευθυντές τού γραφείου καί περιμένουν όλες καί όλοι από μές νά ντυνόμαστε πάντα τού κουτιού. Μιά ιδιαίτερα δέν παρουσιάζεται ποτέ της "κοκκο-ντιμένη" ή "κοκκοχτενισμένη" ούτε καί άσφαιτη. Πιστεύεται δέ μέλλιστη, ότι μέ "τόσα λεπτά" που παίρνουμε δέν δικαιολογούμαστε νά παρουσιάζομαστε απλές καί όπως νοούδουμε.

Καταπιέζουμε συνεχώς τόν εαυτό μας καί συχνά μετά από προτροπή τού προϊστάμενου μας, νά παρουσιάζομαστε τέτοιες γιά νά δίνουμε τό "καλό παράδειγμα" καί στις άλλες κοπέλλες. Η προτροπή ειδηλώνεται μέ διάφορους τρόπους. Μέ τά πράματα που μές χαρίζουν όταν επιστρέφουν από τά ταξίδια τους ή ακόμα καί μέ υποδείξεις στην δουλειά μας. Γιά παράδειγμα μές λένε:

- Σ' αυτή τήν επιστολή που χτύπησε καί λείπει, είναι σάν γυναίκα χωρίς κοκκινιάδι.

ή
- Μ' αυτή τήν καρδέλλα γίνεται πιο άμορφο τό δέμα, είναι

σάν τό μέϊκ-άπ στην γυναίκα.

Εκτός αυτού οι άλλες κοπέλλες, οι εργάτριες καί τό γραφειακό προσωπικό γενικά, μές αντιμετωπίζουν μέ επιπόλαση. Θεωρούμαστε κάτι σάν κατίσκοποι τών διευθυντών. Προσπικέ πιστεύω ότι αυτό γίνεται σέ πολλά γραφεία χωρίς άκως νά φαίνε ειδικά οι ιδιαίτερες. Καί τή γνώμη μου καί πάλι εδώ ευθύνονται οι προϊστάμενοι οι οποίοι μέ τίς πιέσεις καί τίς ερωτήσεις τους αναγκάζουν τίς κοπέλλες νά τους επαναλαμβάνουν ότι αισούνε σά άλλα γραφεία. Στο τέλος καταλήγουν οι ίδιες νά πιστεύουν σ' αυτό τόν άχαρο ρόλο. Νομίζουν ότι έτσι πλησιάζουν περισσότερο τόν προϊστάμενο τους, ότι ξεφεύγουν από τήν τάξη τών εργαζομένων καί εξυιώνονται στή θέση τού διευθυντή.

Πολλές φορές αναγκάζομαστε νά καταπιεστούμε μέ τους άλλους υπαλλήλους γιά τό δέλημα του.

Πόσες φορές αναθέτουμε δουλειές σέ ανθρώπους που τίς κάνουν μόνο καί μόνο επειδή διατάζουμε εμείς οι ιδιαίτερες τών διευθυντών; Καί μήπως άν κάτι δέν πάει καλά εμείς δέν δά ακούσουμε τίς παρατηρήσεις καί τά σχόλια του;

- Μά γιατί άργησε ο καρτεζής μέ τόν καρτέ; Φρόντισε νά μάθεις σέ παρακαλώ! καί τρέχουμε εμείς νά μάθουμε γιατί άργησε ο καρτεζής.

- Μά γιατί ο τάδε δέν μές παίρνει στο τηλεφωνο; Πέρα καί βρίσκει του!

- Μά γιατί η τάδε δοκτυλογράφος δέν κάνει ασπιά τή δουλειά της; Κάνε της παρατήρηση!

- Ελα σέ παρακαλώ, μάζεψε τά φλυτζάνια από τό γραφείο μου, δά έχω έβουδες σέ λίγο!

- Φέρε καρτέδες!

- Πέρα στο τηλέφωνο τή γυναίκα μου* δέν απεινιά; μά γιατί δέν απεινιά;

Κάνουμε δε, τόσες φορές τή διαδρομή από τό γραφείο μας στό δικό τους γιά ασήμαντους λόγους πού κανονικά πρέπει νά μάς πληρώνεται ένα επίδομα γιά οδοιπορικά!

Τέτοια παραδείγματα μπορώ νά δώσω πολλά, πάρα πολλά, παρμένα από τήν καθημερινή μας ζωή στό γραφείο. Είμαι σίγουρη ότι οί μαρμές μέ τίς οποίες εκδηλώνεται η καταπίεση αυτή πάνω στις ιδιαίτερες είναι ποικίλες. Πολλές γυναίκες δά έχουν νά πούν ένα απρό πράγματα γι' αυτό. Ίσως δέν τό έχουν συνειδητοποιήσει στην πραγματικότητα. Έχουμε συνηθίσει νά βλέπουμε στην τηλεόραση και στον κινηματογράφο τίς "ιδανικές" ιδιαιτέρες. Τό δεξί χέρι του προϊστάμενου. Αυτές πού πάντα χαμογελάνε, θυμούνται όλα τά ραντεβού του, όλα τά ονόματα τών ξένων του, τόν συνοδεύουν στό αεροδρόμιο, έχουν μηχανικό ασύλληπτο, διαργανώνουν τίς δεξιώσεις του, και παίρνουν μέρος σ' αυτές. Τέλεια εκπαιδευμένες επαγγελματικές σύζυγοι. Δέν αναγνωρίζουν άλλο προϊστάμενο ούτε και μπορεί άλλος νά τούς πεί

τίποτε. Θεωρούνται ιδιοκτησία του προϊστάμενου τους.

Ποτέ δέν τίς παρουσιάζουν νά έχουν προσωπική ζωή. Ή δά είναι μεγάλες και άσχημες, σόταν θέτονται εκτός συζητήσεως ή νέες και ωραίες σόταν έχουν και ιδιαίτερες σχέσεις μέ τό προϊστάμενο τους.

Ακόμη και στις γελοιογραφίες τίς παρουσιάζουν νά κάνουν σά γόνατα του διευθυντή γιά νά πάρουν σημειώσεις ή νά κοντένουν τήν εούστα τους και νά κατεβάζουν τό ντεκολτέ τους γιά νά πάρουν αύξηση. Πράγμα πολύ εξευτελιστικό γιά μάς τίς γυναίκες, τό νά πιστεύει ο κόσμος ότι πρέπει νά χρησιμοποιούμε τή "γοητεία" μας γιά νά επιτύχουμε τούς σκοπούς μας.

Δέν έβρει κανείς από πού ν' αρχίσει και πού νά τελειώσει μ' αυτό τό θέμα. Είναι ανεξάντλητο όπως όλα τά θέματα πού αφορούν τή γυναικεία καταπίεση. Θέλησα απλώς νά αγγίξω αυτό τό κατ' εσχάτην γυναικείο επάγγελμα πού θεωρείται ιδανικό, και σέ μερικές περιπτώσεις έδωσα και πιά συγκεκριμένες λεπτομέρειες. Σ' αυτό τό επάγγελμα η καταπίεση ομίσταται στις λεπτομέρειες.

ΚΑΝΕ ΚΑΙ ΣΥ ΜΙΑ ΔΙΑΚΡΙΣΗ. ΜΠΟΡΕΙΣ!

Το να είμαστε εργάτες στον καπιταλισμό σημαίνει πως ανήκουμε στην εκμεταλευόμενη και καταπιεσμένη πλειοψηφεία.

Το να είμαστε γυναίκες στον καπιταλισμό ανήκουμε κιόλας σε μια ειδικά καταπιεσμένη μερίδα του πληθυσμού.

Το να είμαστε γυναίκες και μάλιστα εργαζόμενες γυναίκες στον καπιταλισμό τότες ανήκουμε σε μια μερίδα της εργατι-

κής τάξης διπλά εκμεταλευόμενης και καταπιεσμένης.

Με τα μεροκάματα πείνας που μας δίνουν αυξάνουν τα κέρδη τους, διατηρούν την οικονομική μας ανισότητα, την οικονομική μας εξάρτηση και τις αντιλήψεις για τη γυναίκα σαν κατώτερο ον. Και διατηρούν με μεγαλύτερη ευκολία το σύστημα της εκμετάλευσης και αδικίας αφού κρατούν την εργατική τάξη διασπασμένη σε άντρες και γυναίκες.

Αυτή είναι μια πραγματικότητα πολύ πικρή που την ζούμε οι εργαζόμενες γυναίκες μέρα τη μέρα μαζί με το σωρό τα άλλα προβλήματα που μας δημιουργεί η κοινωνία. Και εδώ δεν μιλάμε μόνο για την οικονομική ανισότητα που εκφράζεται με τα χαμηλότερα μεροκάματα που παίρνουμε.

Η τελευταία έκθεση του τμήματος Στατιστικής για τα μεροκάματα και τους μισθούς λέει πως ο μέσος ορος απολαβών της εργαζόμενης γυναίκας είναι κατά 45% χαμηλότερος από αυτό των εργαζομένων αντρών. Και αφού ήδη για τους εργαζόμενους άντρες τα μεροκάματα είναι χαμηλά για τις περισσότερες από μας δεν μπορεί παρά να είναι μεροκάματα πείνας.

Είναι το άλλο μέρος της οικονομικής ανισότητας που μπορεί να μην εκφράζεται άμεσα στα μεροκάματα που παίρνουμε. Εκφράζεται όμως στις δουλειές που μας δίνουν ή δεν μας δίνουν.

Και σίγουρα είναι πολλές οι δουλειές που δεν μας δίνουν, ή πολλοί οι συμβιβασμοί που πρέπει να κάνουμε για να πάρουμε μια δουλειά. Πολλοί είναι οι εργοδότες που ζητούν άντρες για δουλειές που μπορούμε να τις κάνουμε και εμείς χωρίς κανένα πρόβλημα.

Μια από τις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις διακρίσεων σε βάρος των εργαζομένων γυναικών είναι αυτές που κάνει η Τράπεζα Κύπρου: Κάθε λίγο και λιγάκι έχει ανακοινώσεις για πρόσληψη αρρένων υπαλλήλων για δουλειές που δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα στο να τις κάνουν και γυναίκες.

Κι όταν δημοσιεύει θέσεις, τώρα "μόνο για γυναίκες" έχει την απαίτηση να μην είναι παντρεμένες και να ναι κάτω των 25 χρονών για να μπορούν να υποβάλουν αίτηση για μια τέτοια δουλειά. Με αυτό τον τρόπο η Τράπεζα Κύπρου επεμβαίνει άμεσα στον διακανονισμό της προσωπικής μας ζωής:

-αηλαδή δεν πρέπει να παντρευόμαστε για να βρισκόμαστε δουλειά;

- Ή όταν είμαστε ήδη παντ-

ρεμένες ή/και πάνω των 25 χρονών δεν έχουμε δικαίωμα στη δουλειά;

-Κι αν παντρευτούμε μετά που μας προσλαμβάνουν τι θα κάνει η τράπεζα, θα μας απολύσει μήπως;

Τα προσόντα μας παύουν να έχουν αξία και κεινο πούχει σημασία είναι η ηλικία και η προσωπική μας ζωή.

-Γιατί αυτές οι διακρίσεις

-Με ποιά λογική τις δικαιολογεί η Τράπεζα;

Όσες δικαιολογίες" και νάχει η Τράπεζα για τις φυλετικές διακρίσεις που κάνει το γεγονός είναι ένα: Η τακτική της αυτή μας επηρεάζει αρνητικά. Μειώνει τις ευκαιρίες που έχουμε για δουλειά και μας εξευτελίζει σαν ανθρώπους βοηθώντας ταυτόχρονα στη διαίωξη του μύθου της κατωτερότητας μας.

κανουμε συναρπαστικά πράγματα για ένα διάστημα αλλά αυτό θα ήταν μόνο ένα πολύ σύντομο διάστημα πριν το γάμο.

Δεν έγινε όμως έτσι με μας. Τα λίγα τελευταία χρόνια όλες είμασταν βαθειά, προσωπικά αναμειγμένες στην κίνηση για την απελευθέρωση της γυναίκας και οι ζωές μας έχουν αλλάξει δραστηνικά. Όλες μας έχουμε τώρα διαφόρους βαθμούς στενών σχέσεων με τους ανθρώπους, κυρίως με γυναίκες. Καμία από μας δεν έχει μια σχέση που να ορίζει το τι είμαστε. Μαζί προσπαθούμε να εξερευνήσουμε την ανεξαρτησία μας και να βρούμε θετικές ταυτότητες για τον εαυτό μας, όχι με την απομόνωση από τους άλλους, αλλά έξω από σχέσεις που περιορίζουν ή προσδιορίζουν.

Τό μέλλον τό φανταζόμαστε διαφορετικά. Μερικές από μας θέλουν σχέσεις πιο στενές. Αλλά στην ζωή που κάνουμε έξω από ζευγάρια βρήκαμε πολλή δύναμη και νοιώσαμε πολλή χαρά, μονες και σαν μέλη μιας ομάδας. Αυτό που μάθαμε από την ζωή μας έξω από ζευγάρια είναι πολύ περισσότερο από την εμπειρία για επιβίωση σ' ένα μεταβατικό στάδιο. Και προσβλέπουμε σε νέα δικαιώματα εκλογής για τις γυναίκες στο μέλλον.

ΜΙΑΣΤΑΤΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ

ΕΛΑΤΙ:

Ελατίν: Όταν ήμουν παιδί συχνά μου έλεγαν ότι είναι αδύνατο για γυναίκα να ορο-ντίσει τον εαυτό της μόνη

μεσ' τον κόσμο, ότι χρειάζεται ένα άντρα να κανονί-ζει διάφορες υποθέσεις γι' αυτήν. Κανένας δεν επαιρνε την γυναίκα σοβαρά. Ηξερα ότι ένας επιδιορθωτής θα εργόταν αμέσως αν τηλεφωνούσε ο πατέρας μου, αλλά θα επαιρνε πολλά τηλεφώνηματα στην μητέρα μου μέχρι τελικά να ρθει.

ΤΖΟΥΝΤΙΘ

Τζούντιθ: Ανατρέφω με την ιδέα ότι τό να μην παντρευτείς ήταν τό χειρότερο πράγμα που θα μπορούσε να σου συμβεί. Αν δεν παντρευόσουν, η ζωή σου ήταν καταδικασμένη στην μοναξιά.

ΝΤΕΜΠΟΡΑ

Ντεμπόρα: Δεν θά ξεχάσω ποτέ την μέρα που υποτίθεται θά πήγαινα σινεμά με την φίλη μου Ντάβλιν. Μου τηλεφώνησε την τελευταία στιγμή και μου ει-πε ότι ένα αγόρι που ήξερε, της τηλεφώνησε και θά πήγαιναν οι δύο τους κάπου αλλού. Πραγματικά αναστατώθηκα. Ε-κλεισα τό τηλέφωνο και είπα ότι δεν καταλαβα γιατί ανύ-ρωσε τό ραντεβού μαζί μου. Η μεγαλύτερη μου αδελφή κι η μητέρα μου ειπαν ότι δεν θά έπρεπε ν' αναστατώνομαι, γιατί αυτό κάνουν όλα τα κορίτσια. Είναι πιο σημαντικό γι' αυτές να είναι με αγόρια, και ότι απλώς έπρεπε ν' αρχίσω να τό συνηθίζω. Στο γυμνάσιο αποφά-σισα ότι ήταν ανοήτο τό αγόρια να πληρώνουν για τό κορίτσια.

θυμούμαι όταν είπα στην οικο-γένεια μου ότι θά πληρώνα για τον εαυτό μου, ο πατέρας μου άρχισε να ουρλιάζει και να στριγγλίζει: (Αν έχεις αυτή την στάση, Ντεμπόρα, τό αγό-ρια δεν θα σε συμπαθούν, κα-νένας δεν θα σε βγάξει έξω και ποτέ σου δεν θα παντρευ-τείς).

ΣΟΥΖΑΝ

Σούζαν: Στο γυμνάσιο βρήκα πιο δύσκολο να μην έχω ένα φί-λο παρά τώρα στα 23 μου. Όλες μας περιμέναμε να περάσουμε ω-ραία στην εφηβεία, αλλά εκείνες από μας που δεν προσπάθησαν να βρουν φίλους ή συζύγους ακόμα περνούν ωραία.

ΤΖΟΥΝΤΙΘ

Τζούντιθ: Μπορούσα να μιλήσω με πολλές από τις φίλες μου για καριέρα, αλλά ως τον τελευταίο χρόνο του κολλεγίου ήμουν η μό-νη στο γκρουπ που δεν ήταν παντρεμένη. Όταν σκέφτηκα να συνεχίσω για μεταπτυχιακό δι-πλωμα, ένας καθηγητής μου ειπε να μην τό κάνω, ότι θά έμοιαζα πολύ με άντρα και δεν θά παντ-ρευόμου ποτέ. Όπως πολλές άλ-λες ελεύθερες γυναίκες πέρασα μήνες γυρεύοντας μία συναρπασ-τική δουλειά, να γνωρίσω συνα-ρπαστικούς ανθρώπους. Βέβαια δεν βρήκα την ιδεώδη δουλειά τελικά βρήκα μία δουλειά για να μπορώ να ζώ.

Ερχόμου σίτι μετά την μά-χη της μέρας, βιαστικά για να φας με τις συγκατοίκους μου και μιλούσαμε για συναντήσεις

μέ άντρες. Περνούσα τὰ βραδύα περιμένοντας κάποιον νά τηλεφωνήσει γιά ραντεβού ή προσπαθώντας νά βρω κάποιον νά περάσω τήν ώρα μαζί. Πήγαινα σέ πάρτυ ντυμένη με τόν καινούργιο μου και εντελώς μοντέρνο τρόπο. Προσπαθισα νά μάθω νά μιλώ γιά διάφορα θέματα, νά παίρνω πρωτοβουλίες και πανω απ' όλα νά φαίνομαι ότι έχω αυτοπεποίθηση. Νά πηγαίνω σέ ραντεβού ήταν ακόμα ένα βασανιστήριο. Η ψυχρότητα και η υποκρισία φαινόταν νά είναι τά μόνα χαρακτηριστικά στην αρχή κάθε σχέσης. Η ανεπίσημη κοινωνικοποίηση γιά πραγματικά ενδιαφέροντα ήταν σχεδόν αδύνατη. Επειτα φυσικά υπήρχαν τά προβλήματα στό σέξ-ναί η όχι; Γνωρίζα ότι δέν ήμουν έτοιμη νά παντρευτώ. Υπήρχαν ακόμα τόσα πράγματα πού ήθελα νά κάνω, νά ταξιδέψω, νά γνωρίσω κόσμο, νά βρω μιá συναρπαστική δουλειά. Μά δέν ήξερα γιά ποσο θά μπορούσα ν' αντέξω. Ο γάμος φαινόταν σάν η μόνη λύση. Γιά μένα ο τρόμος του νά είμαι ελεύθερη ήταν η μοναξιά, η έλλειψη οικειότητας και ειλικρίνειας, όπως και η έλλειψη σύνδεσης μεταξύ τών γυναικών.

Σάν ελεύθερη γυναίκα έννοιισα πολύ πόνο και θυμό στην ζωή μου. Δέν υπήρχε διέξοδος γιά τά αισθήματα, κανένα επίκεντρο γιά τό θυμό και την απογοήτευση μου. Ηθελα ελευθερία και ανεξαρτησία αλλά ήθελα επίσης και ν' αγαπηθώ. Νά πάρω και τά δυό μαζί φαινόταν αδύνατον. Τώρα όταν τό σκέφτομαι αντιλαμβάνομαι ότι διάλεξα νά είμαι μόνη. Ηθελα ανεξαρτησία και (δραση) περισσότερο από τόν γάμο. Αλλά εκείνο τόν καιρό δέν τό έβλεπα σάν εκλογή. Φαινόταν αδύνατο νά μοιραστώ τά αισθήματα μου με άλλες γυναίκες. Ολα με έκαναν νά ντρέπομαι; σκεφτόμουν ότι πρέπει νά ήταν δικό μου λάθος, πρέπει νά υπήρχε κάτι λάθος σέ μένα αν δέν είχα σταθερή και διαρκή σχέση με έναν άντρα.

ΚΑΡΟΛΙΝ

Καρόλιν: Όταν προσπάθησα νά τά καταφέρω νά πετύχω με τόν τρόπο πού εγώ νόμιζα σωστό, συνειδητοποίησα τό απίστευτο κοινωνικό στίγμα πού (κollούν) στις ανεξάρτητες γυναίκες. Έγινε φανερό ότι δέν μπορούσε μια γυναίκα, νά είναι ταυτό-

χρονα γυναίκα και επιτυχημένη επαγγελματίας στον κόσμο των αντρών.

ΡΑΙΤΣΕΛ

Ραιτσελ: Όταν βγήκα από τό κολλέγιο έζησα με μερικούς άντρες. Κέρδισα πολλά απ' αυτές τις σχέσεις, αγάπη και ασφάλεια, κατανόηση και υποστήριξη. Νομίζα ότι βρήκα αυτό πού πάντα ζητούσα. Μά στό βάθος ήμουν τρομοκρατημένη. Ημουν πολύ εξαρτημένη απο τις σεξουαλικές μου σχέσεις και αυτό με φοβίξε. Ζώντας έξω από τήν δέσμευση πού η δημιουργία ενός ζευγαριού προϋποθέτει γιά μερικά χρόνια, μου έδωσε τήν ευκαιρία νά ωριμάσω και νά μάθω νά λειτουργώ ανεξάρτητα μέσα στον κόσμο. Πραγματικά νοιώθω ότι μπορώ νά βασίζομαι στον εαυτό μου τώρα. Και νοιώθω ότι θέλω περισσότερη οικειότητα και είμαι έτοιμη νά τήν δεχτώ, αλλά δέν ξέρω αν θά θέλω ποτέ νά είμαι ένα κομμάτι ενός ζευγαριού πού προϋποθέτει πολλή εξάρτηση.

ΝΑΤΑΛΙΑΣ ΜΠΑΡΑΝΣΚΑΓΙΑ

ΕΠΤΑ ΜΕΡΕΣ ΜΙΑΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Το νάσαι μητέρα και μάλιστα εργαζόμενη δεν είναι εύκολο πράγμα. Το βιβλίο της Ναταλία Μπαράσκαγια "Επτά μέρες μιας γυναίκας" περιγράφει τη ζωή μιας εργαζόμενης μητέρας στη Ρωσία. Κι όμως δεν είναι μόνο οι επτά μέρες στη ζωή μιας Ρωσίδας. Αν αφαιρέσει κανένας τα ονόματα και τις λεπτομέρειες θα μπορούσε νάταν η ζωή μιας εργαζόμενης μητέρας σε ένα οποιοδήποτε μέρος του κόσμου.

ΤΟ ΣΥΝΗΗΜΑ

Το αγχος και η φύγωση του πρωίνου ευπνήματος. Και να πρέπει να ευπνάς πολύ πιο νωρίς από τους άλλους. Να ετοιμάσεις το πρόγευμα για όλους. Να ετοιμάσεις τα παιδιά για το νηπιαγωγείο ή το σχολείο. Πολλές φορές να φτιάξεις φαγητό για το μεσημέρι ή το βράδυ.

"...Σήμερα σηκώνομαι στη συνθησιμένη ώρα. Στις έξι και δέκα είμαι κιάλας έτοιμη, μόνο που δεν έχω χτενιστεί. Καθαρίζω μερικές πατάτες (για να είναι έτοιμες όταν πρέπει να φτιάξω το βραδινό), γυρίζω το βραστό, κάνω καφέ, ξυπνώ τον Ντίμα, πηγαίνω να ξυπνήσω τα παιδιά..." (σελ. 37)

Μετά το τρέξιμο να προλάβεις το λεωφορείο για τη δουλειά. Και το λεωφορείο να μη έρχεται ή νάρχεται γεμάτο κι όταν τα καταφέρνεις να μπεις να στριμώχνεσαι με τόσους άλλους....

"...το λεωφορείο ανασπενάζει βαθεία, βρυχάται, ξεκινάει και για λίγο, κάποιο πόδι ή άκρη κάποιου ρούχου, δυο τσάντες σπηνωμένες περισσεύουν έξω από την πόρτα..."

ΣΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ

Στη δουλειά το οκτώωρο να μην περνά και το μυαλό να μη μπορεί να λειτουργήσει γι αυτό που ασχολείσαι. Η σκέψη νάναι στο γιό που είναι άρρωστος, στις δουλειές που δεν έγιναν, στα άπλυτα ρούχα, το μισοτελειωμένο φαί και σε όλα τα άλλα που πρέπει να γίνουν.

Και οι πιο πάνω να σε πιέζουν να τελειώσεις τη δουλειά που σούβαλαν πιο γρήγορα. Ενώ εσύ νάσαι αναγκασμένη να παίρνεις ένα σωρό άδειες "ασθενείας" γιατί τα παιδιά αρρωσταίνουν κάθε λίγο και δεν υπάρχει κανένας άλλος για να τα κυτάξει...

"...ενώ ράβω διηγούμαι στον Ντίμα τα σχετικά με "αδειες λόγω ασθένειας". Τον πληροφορώ πως έφτασα τις εβδ ομηνησιαστώ μέρες, ένα ολόκληρο σχεδόν τρίμηνο.

-Άκουσε με Ολγα, δεν θάταν καλύτερο να σταματήσεις τη δουλειά; Εκέφου περνάς σχεδόν το μισό χρόνο στο σπίτι.

-Και εσύ μου προτείνεις να το περνάω ολόκληρο, λέγε; Κι έπειτα ο δικός σου μισθός μόνο δεν μας επιτρέπει να ζούμε..."

Ναι είναι και το μεροκάματο που δεν μας φτάνει να ζήσουμε στους περισσότερους από μας.

Και νάρχεται το Σαββατοκύριακο και συ να μην προλαμβάνεις ανάσα να πάρεις, μια βόλα να πάς γιατί έχουν στοιβαχτεί οι βαριές δουλειές μιας ολόκληρης βδομάδας. Οι ώρες να περνούν τόσο γρήγορα κι οι δουλειές να μην τελειώνουν.

Την Κυριακή το βράδυ να σε πιάνει κατάθλιψη γιατί αύριο είναι Δευτέρα πάλι, γιατί πέρασε κι αυτό το Σαββατοκύριακο χωρίς να κατορθώσεις να κάνεις τα δικά σου πράγματα, να νιώσεις πως πραγματικά ξεκουράστηκες. Σίγουρα είναι τόσο λίγες οι ώρες της ξεκούρασης σου. Ιδιαίτερα σαν έχεις να κάμεις ένα σωρό πράγματα με λίγη ουσιαστική βοήθεια από τους άλλους.

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΟΥ

Μέσα σε αυτή την κατάσταση οι σχέσεις σου με τον άντρα σου οξύνονται ανάλογα με τα προβλήματα. Κι όσο και να προσπαθεί να σε βοηθήσει (όποτε προσπαθήσει) να μην τα πολυκαταφέρνει γιατί δύσκολα μπορεί να ξεφύγει από το ρόλο του άντρα που δεν κάνει δουλειές στο σπίτι.

Οι ώρες που πραγματικά ζεις με μαζί και τις χαίρεστε νάναι τόσο λίγες που να μετρούνται στα δάκτυλα.

Από την άλλη η σχέση σου με τα παιδιά νάναι γεμάτη άγχος γιατί δεν προλαμβάνεις παρά να τα ταΐζεις και να τα πλένεις και λίγες είναι οι ώρες που θα παίξεις μαζί τους θα τα χαϊδέψεις, θα τα κουβεντιάσεις.

Δύσκολες είναι κι οι σχέσεις σου με τις συναδέλφισσες και συναδέλφους σου που πνιγμένοι κι αυτοί στα ίδια προβλήματα κλείνονται στο δικό τους καβούκι και στο δικό τους άγχος.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

Αυτά τα δικά μας, τα καθημερινά βγαίνουν από αυτό το βιβλίο. Η Μπαράσκαγια δεν κάνει τίποτε άλλο από το να περιγράφει 7 μέρες στη ζωή μια γυναίκας.

Πόσο είναι και δικές μας αφτές οι μέρες, αυτό το άγχος η έλλειψη χρόνου, το μεροκάματο που δεν φτάνει για να ζήσουμε πιο ανθρώπινα, οι προβληματικές σχέσεις λόγω αυτών των προβλημάτων.

Η ταυτιση γίνεται αυθόρμητα και έρχεται φυσιολογικά. Είναι η ταυτιση μας σαν εργαζόμενες γυναίκες που όπου κι αν βρισκόμαστε λίγο πολύ τα προβλήματα μας είναι τα ίδια γιατί είναι προβλήματα κοινά κι όχι προσωπικά.

ΖΗΤΑ ΣΕ ΓΑΜΟ

ΖΗΤΑ ΣΕ ΓΑΜΟ

Έμφανίστηκε νεαρός Έλληνοκαναδός, απόφοιτος & καλύτερος σχολής, που γνωρίζει τρεις γλώσσες και ειδικά και εκατοστάτος ζήτη, με σοβαρό σκοπό το γάμο, να γνωρίσει δεσποινίδα 17 μεχρι 21 ετών που θέλει να ζήσει στο εξωτερικό, όπου να είναι ύψους, εμφάνιση και ήθι-ων άρχων. Δεν ενδιαφέρει η οικονομική και άνετα μάριση. Οι ενδιαφερόμενες μπορούν να αποσπούν άποψή τους προς:

"Ο ΤΕΛΕΙΟΣ ΑΝΔΡΑΣ"

- Απόφοιτος ανώτερης σχολής μορφωμένος δηλαδή.
- Γνωρίζει 3 γλώσσες. Πολύ-εργος & άδραμος.
- Ευκατάστατος. Πολλά λεφτά.

"Η ΤΕΛΕΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ"

- 17-21 ετών, τρυφερή και ερωτική.
- Ήπιη (γιά να φτάνει τα ράβια της κουζίνας).
- Όμορφη, να στολίζει το σαλόνι του.
- Ήθικων άρχων. Παρθένα, άγνη από πρώτο χέρι να την έχει σύγωση στις υπηρεσίες του.

Δεν ενδιαφέρει η οικονομική κατάσταση και άνετα μάριση. Η οικονομική ανεξαρτησία και η μάριση δεν χρειάζονται στην γυναίκα. Ο ρόλος της είναι συμπληρωματικός δίπλα στον άντρα. Για τις δουλειές της κουζίνας, για την παραγωγική άνατροφή των παιδιών δεν χρειάζεται ιδιαίτερη μάριση.

Λεσπιά θα παίρνει απ' αυτόν, απ' την συντροφιά. Τι να θέλει τα δικιά της. Μήπως είναι καμιά απ' αυτές που τους άρσσει να ψυλίζουν, να κάνουν ταξίδια χωρίς να δίνουν λογαριασμό σε κανένα πόσο και που εφοδεύουν; Βέβαια αυτό δεν είναι η τέλεια γυναίκα (ηθικων άρχων και συμμαζεμένη) όπως την θέλει ο κύριος τάδε και μάλλον δεν απ' την δεχτεί για νύφη αν είναι έτσι.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Οι δημοσιεύσεις τέτοιου είδους μπορεί να μην αναγνώνονται συχνά στον Ευρωπαϊκό τύπο, πράγμα που συμβαίνει συχνά στις ξένες εφημερίδες. Παρ' όλο που δεν είναι πολυάριθμες, εντούτοις εκφράζουν από τη μία το επίπεδο και την ποιότητα των ανθρώπινων σχέσεων και από την άλλη την κατώτερη κοινωνική θέση της γυναίκας, τους ρόλους που της αναθέτει η κοινωνία.

Αναφορικά με την ποιότητα των ανθρώπινων σχέσεων, οι δημοσιεύσεις αυτές είναι χαρακτηριστικές της κοινωνικής απομόνωσης του ανθρώπου που εμποδίζει την ελεύθερη επικοινωνία και γαμμία. Έτσι η συμβίωση και ο γάμος δεν γίνονται αβίαστα και φυσικά αλλά με ένα τρόπο που προξοφλεί σχεδόν την αποτυχία του. Τέτοιοι γάμοι δεν σπρίζονται στη γαμμία μεταξύ δύο

ανθρώπων και στα αληθινά αισθήματα. Είναι σχέσεις "απόρριπτες" και μαζικοποιημένες. Η προσωπικότητα και η ιδιαιτερότητα του κάθε ανθρώπου παραμερίζονται και στη θέση τους μπαίνουν τα προσόντα και οι αρετές που απαιτούν οι κυρίαρχες κοινωνικές αντιλήψεις.

Έτσι είναι πολύ φυσικό για τη γυναίκα να απαιτούνται αρετές και προτερήματα που δηλώνουν την κοινωνική της κατάρτιση. Το πρώτο κριτήριο για την αξιολόγηση της είναι η "ηθικότητα" της, η οποία βέβαια ταυτίζεται με την παρθενιά και την αποχή από κάθε σεξουαλική επαφή. Η "ηθικότητα" αυτή εκτός που ικανοποιεί γενικότερες κοινωνικές απαιτήσεις, ικανοποιεί και το αίσθημα ιδιοκτησίας του άντρα πάνω στη γυναίκα. Ο εξευτελισμός της γυναίκας δεν σταματά εδώ. Το δεύτερο βασικό προτέρημα της είναι η

ομορφιά. Δεν μετρούν ούτε η προσωπικότητα, οι ψυχικές και διανοητικές ικανότητες της ούτε η οικονομική της ανεξαρτησία. Αυτά θεωρούνται εντελώς δευτερεύοντα και χωρίς καμιά σημασία για ένα "κατώτερο δν" όπως τη γυναίκα. Εξάλλου ο κοινωνικός της ρόλος δεν έχει καμιά σχέση με όλα αυτά. Η γυναίκα είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη σφαίρα της ιδιωτικής και όχι της δημόσιας ζωής. Πρέπει πρώτα και κύρια να λειτουργεί μέσα στην οικογένεια. Είναι αυτή που απαντάει ένα χέρο κατάρτισης, ευχαρίστησης και συναισθηματικής ασφάλειας. Ένα χέρο μακρού και σε αντίθεση με τον κόσμο της παραγωγής, όπου ο άντρας και τα παιδιά θα "εξοργούν" έστω και για λίγο από τη σκληρή πραγματικότητα. Η "ηθικότητα" και η ομορφιά της είναι που εξυπηρετούν αυτές τις ανάγκες και όχι η οικονομική της ανεξαρτησία ή οι άλλες της ικανότητες. Με την ηθικότητα της εξοικονομείται μια πιο σύγωση και στέρεη οικογενειακή "αυτιά" ενώ με την ομορφιά της απ' εφ' ουράσει και απ' "δημιουργία μια καλύτερη απόδοσιμα" για το σύζυγο της.

Μπορούσε να ήταν και έτσι

Διακρίθηκε ποτέ οι άντρες, (οι πατεράδες μας, οι πεπαιδευμένοι, οι μακρόχρονοι) να βλέπουν τον κόσμο από μια εντελώς αντίθετη άποψη: Για να δούμε πώς θα ήτανε τότε η ζωή ενός ζευγαριού σ' ένα κόσμο όπου ο άντρας έχει αναλάβει όλες αυτές τις δύσκολες αποκλειστικά γυναικείες ευθύνες και η γυναίκα όλες αυτές τις δύσκολες αποκλειστικά αντρικές.

- Χρυσή μου! μά επιτέλους ξύπνα, δ'αφήσεις στο γραφείο.

- Άσε με πιά ήσυχη με την γραφεία σου. Μου έχεις πείξει τις ωδύμες πρώτα με την κορδατοκοιμωδία και μετά με τις τρυφερότητες σου.

- Μή συγχωρείς αγάπη μου, αλλά δεν φταίω εγώ αν η υπερέλλουσα με γέλασε στα ρέστα. Και εβόλλου σου έρχομαι πάντα κοιμισμένη, ποτέ δεν είσαι τρυφερή μαζί μου και ποτέ δεν μ'αφήνεις να σου μιλήσω.

- Απού είσαι κοκοράκιος! Αλλά τί περιμένεις από ένα άντρα; Άντρας δεν είσαι; Ούτε ένα λογαριασμό δεν ξέρεις να κάνεις σωστό. Απού είσαι κουταρνίδι λοιπόν πληρώνω εγώ. Και πάντα με ενοχλείς με τις σαχλοτρυφερότητες σου την πιο απαιτήληχη ώρα.

- Αγάπη μου, με συγχωρείς μή μου νευριάζεις τώρα πρωί-πρωί. Έλα χρυσή μου, να σου κάνω το μαρεβάκι σου!

- Μή κλιμάκι το θέλω. Ούτε ένα μαρέ δεν μπορείς να κάνεις. Μου τάλεγε ο καπιμένος

ο πατέρας μου. Κάση μου να πάρεις άντρα να σου πλένει και να σου μαγειρεύει. Νά σ'αγαπά και να σ'έχει κυρά του. Μή γελαστείς και πάρεις κανένα ξεστσίπιο απ'αύτους που βγαίνουν έξω τα βράδια, και τριγυρνάνε με τις γυναίκες. Και νάχει και το δικό του. Κανένα σπίτι, κανένα οικόπεδο. Νά κάνουνε μια καλή αρχή. Βού να δουλεύεις και αυτός να μένει στο σπίτι, να σέ φροντίζει και να σου μεγαλώνει τα παιδιά.

- Αγάπη μου, έλα στην κουζίνα, θα κρούσει το μαρεβάκι σου. Έλα να δοκιμάσεις και το κέικ που έκανα χθές με τα χερσάκια μου.

- Μά επιτέλους τί κέικ είναι αυτό; Οποσδήποτε ο πατέρας μου ξέρει να κάνει καλύτερα κέικς από τα δικά σου. Και μαγειρεύει και καλύτερα.

- Πάντα τα ίδια μου λές, με δεν καταλαβαίνεις ότι με πληγώνεις, αγάπη μου;

- Έλα τώρα σέ αστείευο. Μέχρι το βράδυ θα σου περάσει. Απόψε θα βγούμε για φαγητό με την διευθύντρια της Σταυρείας. Κύταξε να ντυθείς καλά και να είσαι περιποιημένος. Θέλω να κάνεις καλή εντύπωση. Από αυτή την συνάντηση θα εξαρτηθεί το αν θα πάω τελικά την προαγωγή! Η Σταυρεία θέλει οι υπάλληλοι της να είναι ευτυχημένοι με τους συζύγους τους και να έχουν μια αμάλη συζυγική ζωή. Γι' αυτό σέ θέλω άμωγο απόψε.

- Αγάπη μου, μην ανησυχείς για μένα, θα σέ βγάλω ασπρο-

πράσινη. Θα μαλώ το πιο καλό μου κοστούμι και θα φροντίσω ιδιαίτερα τα μαλιά μου.

- Δεν πρέπει να ντυθείς πολύ φανταχτερά. Προσπάθησε να είσαι ντυμένος απλά όπως και ο άντρας της διευθύντριας μου. Πρέπει να τού κάνεις συντροφιά όση ώρα εμείς συζητούμε για τις υποθέσεις μας. Και προπαντός μην ανοίξεις συζήτηση για πολιτικά. Αυτά είναι θέματα που αρέσουν μόνο στις γυναίκες. Στην διευθύντρια μου δεν αρέσει να μιλάνε οι άντρες για πολιτικά. Θεωρεί ότι έτσι χάνουν από την ανδροπρέπεια τους.

- Αγάπη μου, μην ανησυχείς σου λέω. Θα μιλώ μόνο όταν με ρωπάτε και όσον αφορά τα πολιτικά ξέρεις ότι δεν με ενδιαφέρουν. Τ'αφήνω σέ σάς τις γυναίκες, εσείς ξέρετε περισσότερα για αυτά τα θέματα. Αλλά πές μου αγάπη μου, τί θα κάνουμε με τα παιδιά. Ο άντρας που μάζ τα προσέχει όταν βγαίνουμε έξω, δεν μπορεί απόψε. Ξέρεις του προξενεύουν μια εξαιρετική κοπέλλα με πολύ καλή δουλειά και απόψε θα βγούμε έξω για να τα μιλήσουν. Είναι χρυσός άνθρωπος. Δεν βγαίνει έξω ούτε γυρίζει με γυναίκες, πολύ σεινό αγόρι.

- Καλά, καλά, θα πάω τον καλύτερο από το γραφείο. Οποσδήποτε θα κρατήσει τα μαρά για απόψε. Θα τού κίνουν παρρέα επειδή η μητέρα μου θα βγει με μερικές φίλες για καμιά μπυρίτσα.

- Βοείς οι γυναίκες, πές σάς

άρεσει να γυρίζετε με τις πι-
ρές σας. Δεν κάθεστε και λί-
γο στο σπίτι σας με τους αν-
τράδες σας και την οικογένεια
σας!

- 'Εάν δεν μπορούμε να είμαστε
κλεισμένες μέσα. Εσείς καλά
κάθεστε όλη μέρα στο σπίτι.
Αθήν κάνετε το νοικοκυριό
σας. Αλλά εμείς που δουλεύ-
ουμε όλη μέρα για να φένο-
με λευτά στο σπίτι, για ρώ-
τησε μας κι' εμάς. Δεν θέ-
λουμε να διασκεδάσουμε και λί-
γο με τις φίλες μας;

- Χουσή μου, προς Θεού μην
συγχίζεσαι. Ασφαλώς και θέλε-
τε να διασκεδάσετε κι' εσείς.
Δεν έχω καμιά αντίρρηση. 'Ό-
νο που καμιά φορά παρουσιάζε-

ζομαι με τα παιδιά και ξεσπώ
σε σένα αγάπη μου.

- 'Εσύ τ'ήθελες τ'α παιδιά.
Δεν σε πίεσα εγώ. 'Εγώ τ'α
γέννησα αλλά εσύ τ'ήθελες.
Τι μου παρουσιάζεις τώρα.

- 'Αγάπη μου, σε παρακαλώ
μην συγχίζεσαι. Ασφαλώς εγώ
τ'ήθελα. 'Ήθελα να ικανοποι-
ήσω αυτό το πατρικό φίλτρο
πού μ'ας έδωσε η φύση, ειμ'ς
τών αυτών και σ' ανάγκη να
μείνεις έγγυος αγάπη μου.
Πόσο ταλαιπωρήθηκες να τ'α
κουβαλάς μέσα σου για 9 μήνες
κάθε φορά! 'Αγάπη μου, τα-
λαιπωρήθηκες για μένα, για
να ικανοποιήσω εγώ το πα-
τρικό μου φίλτρο.

- Δεν πειράζει τώρα, ευτυ-

χώς τό σάμ μου έχει βρα-
βεί τήν ελαστικότητα του
πού είχε πριν τις εγκυμο-
σύνες.

Φεύγω για τό γραφείο, ήδη
έχω αργήσει.

- 'Εάν χρειαστώ τό αυτοκίνητο,
τά σε πειράζει να μου τό άφη-
νες για σήμερα.

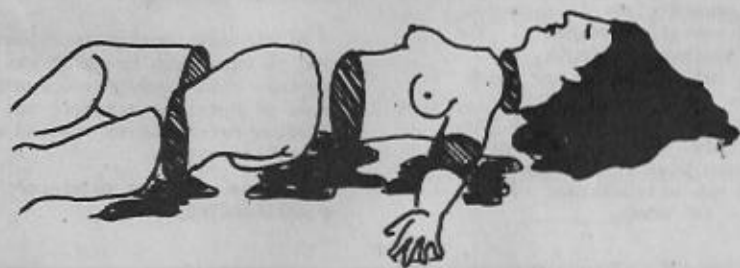
- Κάθε λίγο χρειάζεσαι τό αυ-
τοκίνητο. 'Τρέπει να πάρουμε
ένα μικρό για σένα. Δεν μπο-
ρώ να σου δίνω τό μεγάλο καθη-
μερινά. Πώς θά πηγαίνα στο
γραφείο' με τό λεωφορείο;
αποκλείεται! 'Εάν σκεπώ τί θά
κάνω και θά σου πώ.

- Γειά σου χουσή μου, και
κοίταξε μην κουραστείς πολύ
και μοιράσεις μουτραμένη πάλι!

Εάν μπορούσε πράγματι να ήταν
κι' έτσι. Όμως εμείς δεν θέ-
λουμε ούτε αυτό τον τρόπο ζω-
ής αλλά ούτε κι' αυτόν που ακο-
λουθείται τώρα σ' όλα τ'α σπί-
τια, σ' όλο τον κόσμο με ελα-
χιστες εξαιρέσεις. Εμείς θέ-
λουμε ισοτήτα, δεν μ'ας αρέσει
να είμαστε αρχηγοί, αλλά ούτε
και σκλάβες. Θέλουμε ανα-
γνώριση τής προσωπικότητας
μας, τής προσωπικής μας ελευ-
θερίας και τό δικαίωμα να
σμερτάκιστε σάν γυναίκες ε-
λεύθερες και όχι σάν γυναι-
κες δούλες. Ζητούμε απελευ-
θέρωση από τούς πατροπαρά-
δοτους ρόλους πού μ'ας ανυπέ-
τουν προτού ακόμα γεννηθούμε.
Απελευθέρωση από τ'α ρόζ σου-
τάνια πού "ταιριάζουν μόνο
σπ'α κορίτσια", από τ'ες δίαι-
τες αδυνατίσματος για να φα-
νόμαστε πιο λεπτές, από τ'α
ψηλά τακούνια για να σαινό-
μαστε πιο ψηλές, από τ'η φρο-
ντίδα τού νοικοκυριού, και τό
αποκλειστικό μεγάλωμα τών παι-
διών. Ζητούμε τό δικαίωμα
τού ελέγχου τού σώματος μας
και τής διάθεσης του όπως μ'ας
αρέσει. Θέλουμε τούς εαυτούς
μας, μ'ας αρέσουν έτσι όπως
είναι στήν πραγματικότητα.

η ηθική τους και η ζωή μας

οι φονοί τιμής και τα ηθικά παραπτώματα

Διαβάζοντας στις εφημερίδες πως κάποιος στην Κατεχόμενη Θάλη του Ιορδάνη έσφαξε την αδελφή του ανατριχιάσαμε και εσοργιστήκαμε. Γιατί μόνο οργή και αγανάκτηση, εκτός από την λύπη μπορεί να προκαλέσει ένα τέτοιο έγκλημα. Έγκλημα που έγινε γιατί καθώς ειπώθηκε η κοπέλα "ντρόπιασε" την οικογένεια βγαίνοντας έξω με ένα άντρα.

Αγανάκτηση για ακόμα ένα έγκλημα τιμής" καθώς το λένε. Ένα έγκλημα όπως όλα τα άλλα που γίνονται εδώ και κεί όπου μας σφάζουν σαν τα αρνιά. Κι ο λόγος γιατί προσπαθούμε να ξεπεράσουμε μια ηθική που μας κρατά δεσμιούς και μας σκοτώνει ψυχικά μέρα τη μέρα.

Μας γίνεται για ακόμη μια φορά συνείδηση πως ούτε αυτή η ζωή μας δεν μας ανήκει. Ανήκει

σε κάποιον άλλο πατέρα, σύζυγο αδερφό, ένα ολόκληρο σάπιο και νωνικό σύστημα που την κάνει ό πως θέλει και μας την παίρνει οποτε κάνουμε κάτι που δεν το εξυπηρετά.

Η οργή μας δεν είναι μόνο για το έγκλημα. Είναι και για την "ηθική" και λογική που δημιουργά αυτά τα εγκλήματα. Γιατί αυτό το έγκλημα δεν είναι παρά η προέκταση μιας πολύ συγκεκριμένης ηθικής που υπάρχει σε ολό τον κόσμο:

Οτι εμείς σαν γυναίκες είμαστε υποδεεστερες από τους άντρες. Οτι δεν μπορούμε να δρούμε αυτό ούλα, οτι πρέπει να είμαστε υποτακτικές σε εργοδότες, γονείς συζύγους και το κοινωνικό σύνολο. Με βάση αυτή τη λογική δεν μας αφήνουν να αναπτύξουμε τη δική μας προσωπικότητα, δεν μας αφήνουν να βγούμε έξω, μας

δέρνουν πολλές φορές ή εξασκούν ψυχολογικές πιέσεις πάνω μας, μας δίνουν χαμηλά μεροκάματα, τις χειρότερες δουλειές, μας παντρεύουν για να μας ξεφορτωθούν μας βιάζουν και στη χειρόστη περίπτωση μας σκοτώνουν αν παραβούμε τις εντολές τους.

Όχι δεν είναι υπερβολές όλα αυτά. Είναι μια πικρή πραγματικότητα που άλλες τη ζούμε σε μικρότερο βαθμό και άλλες σε μεγαλύτερο. Είναι μια απάνθρωπη και απαράδεκτη πραγματικότητα που δεν θέλουμε να συνεχίσουμε να τη ζούμε όπως είναι. Γι αυτό και παλεύουμε για μια καλύτερη ζωή.

ΕΠΙΔΟΜΑ ΓΑΜΟΥ ΚΑΙ ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ

Δύο βασικά ωφελήματα τών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, πού οι γυναίκες δικαιούνται κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις και με έναν μεγάλο αριθμό από αυτές τα αγνοούν είναι το ΕΠΙΔΟΜΑ ΓΑΜΟΥ και τά ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ.

1. ΒΟΗΘΗΜΑ ΓΑΜΟΥ.

Προϋποθέσεις: Εργαζόμενη γυ-

ναίκα με τριετή υπηρεσία πριν από τόν γάμο της και με εισφορές στις κοινωνικές ασφαλήσεις. Υπαρχει τριμήνη προθεσμία, πού αρχίζει από τήν ημέρα του γάμου κατά τήν διάρκεια της οποίας υποβάλλεται η αίτηση για τó βοήθημα γάμου. Όταν η προθεσμία λήξει παραγράφεται τó δικαίωμα. Τó ποσό πού καταβάλλεται είναι Α.Κ.31.- εφ' άπαξ.

2. ΕΠΙΔΟΜΑ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ.

Προϋποθέσεις: Εργαζόμενη γυναίκα με τριετή υπηρεσία πριν από τόν τοκετό και εισφορές στις κοινωνικές ασφαλήσεις. Τó βοήθημα πού είναι Α.Κ.6.- τήν βδομάδα, παρέχεται κατά τó διάστημα πού η γυναίκα απουσιάζει από τήν εργασία της λόγω εγκυμοσύνης ή τοκετού. Καλύπτει ένα χρονικό διάστημα έξη βδομάδων πριν τόν τοκετό, τη βδομάδα τού τοκετού και πέντε βδομάδες μετά τόν τοκετό. Τó ποσό αυτό δίνεται για τίς βδομάδες πού δέν πληρώνεται πλήρως από τόν εργοδότη της.

3. ΒΟΗΘΗΜΑ ΤΟΚΕΤΟΥ.

Προϋποθέσεις: Τó δικαίωμα κάθε μητέρα ανεξαρτήτα αν είναι εργαζόμενη ή όχι. Όταν όμως δέν εργάζεται πρέπει ο σύζυγος της να είναι μέλος τού Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Τó βοήθημα τοκετού είναι Α.Κ.21 - και καταβάλλεται εφ' άπαξ.

Τά πιο πάνω βοηθήματα δίδονται από τó υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού συμπληρωθούν οι σχετικές αιτήσεις και υποβληθούν παράλληλα τά σχετικά αποδεικτικά έγγραφα.

(Αναδημοσίευση από τó περιοδικό Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ).

ΡΩΤΟΥΜΕ ΚΙ ΑΠΑΝΤΑΤΕ

Βλέποντας στην τηλεόραση τήν εκπομπή "Ρωτάμε και Απαντάτε" ακούμε να λέγονται πράγματα και θαύματα.

Μας μορφάνουν και μάς ενημερώνουν σε πολλά θέματα. Ακόμα και για τίς γυναίκες και τήν συμπεριφορά τους.

Ο κ. Πετρίδης ρωτά στο θέμα της μελισσοκομίας για τά χαρακτηριστικά της βασιλίσσας. Όταν ο διαγωνιζόμενος φθάνει στο "κεντρί" λέει ότι τó κεντρί της η βασίλισσα δέν τó χρησιμοποιεί εναντίον τού ανθρώπου ή άλλου εχθρού αλλά μόνον στην αντίπαλο της βασιλίσσας.

- Καί ο κ. Πετρίδης: "Μπράβος, αυτό είναι και χαμογελν-

τας πονηρα προσθέτει:- Όπως συμβάινει με πάρα πολλά θηλυκά σ' όλο τόν κόσμο"

Ο πατέρας μου βέβαια από δίπλα χαμογέλασε ικανοποιημένος.

Ο κ. Πετρίδης όμως είναι ιδιαιτέρα τρυφερός απέναντι στις γυναίκες. Όταν διαγωνίζονται είναι πιο διαλλακτικός, και δέχεται πιο εύκολα τίς απαντήσεις τους. Όταν δέ είναι λαθρασμένες τους χαμογελά τρυφερά και με συγκταβατικότητα.

Φαίνεται ότι θεωρεί τίς γυναίκες αδύνατα πλάσματα, ενάσθητα, γυνάλινα πού χρειάζονται κατανόηση και προστασία.

Όταν τού δίνεται βέβαια η ευκαιρία βγάζει τά πραγματικά

του αισθήματα για τίς γυναίκες, όπως έκανε με τó κεντρί της βασιλίσσας.

Με τυτό τó τρόπο κάνουν τίς γυναίκες να σκύβουν τά μάτια, να κοκκινίζουν και να νοιώθουν άσχημα θυμίζοντας συνέχεια τήν "αδυναμία" του θηλυκού.

Και όλα αυτά από τόν κ. Πετρίδη σε μία μορφωτική εκπομπή με υψηλή ακροατικότητα.

Από έναν πρηνή υπουργό παιδείας και διευθυντή γυμνασίου θηλέων.

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΚΙΝΗΜΑ

ιταλικο φεμινιστικο τραγουδι

Βαρεθήκαμε νά κάνουμε παιδιά
νά πλένουμε πιάτα, νά σιδερώνουμε πανιά
νά έχουμε ένα άνδρα, που μας κάνει
τόν καμπίσο και μάς απαγορεύει τά αντισυλ-
ληπτικά.

Βαρεθήκαμε νά βολεύουμε κάθε Σαββάτο
τον οικογενειακό προϋπολογισμό
νά πλένουμε, νά ραβουμε, νά καθαρίζουμε
νά μαγειρεύουμε γι' αυτόν
πού ισχυρίζεται ότι μάς συντηρεί.

Βαρεθήκαμε τίς διαφημίσεις
πού παραμορφώνουν την πραγματικότητα μας
αυτό τό νέο σκλαβοπάζαρο,
από σήμερα δέν το δεχόμαστε πιά

Μάς χύρισαν σέ άσχημες και όμορφες
αλλά μεταξύ μας είμαστε όλες αδελφές
μεταξύ μας δέν υπάρχουν διακρίσεις
στόν άνδρα χρησιμεύει ή διαίρεση.

Βαρεθήκαμε νά κάνουμε εκτρώσεις
κάθε φορά μέ κίνδυνο νά πεθάνουμε
τό σωμα μας μα ανήκει
γιά όλα αυτά θά παλέψουμε μαζί.

Μάς λένε πάντα νά υπομένουμε
αλλά από σήμερα θέλουμε νά παλέψουμε
γιά την άπελευθέρωση μας.
Ας κάνουμε, γυναίκες, επανάσταση.